

V tomto vydání

newsletteru přinášíme několik zajímavých rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie z roku 2014

Na straně 1

- Zpřístupňování autorských děl prostřednictvím hyperlinků není užitím autorského díla

Uvnitř tohoto vydání:

- Lázně musí platí autorské odměny **2**
- Výše poplatků za pořízování soukromých rozmnoženin **2**
- Blokování přístupu k webovým stránkám **3**
- Kamerový systém a ochrana osobních údajů **4**
- Digitalizace knih ze sbírek knihoven **5**
- Parodie autorského díla **6**

7

Tiráž

Majitel internetové stránky může bez svolení nositelů autorského práva odkázat prostřednictvím hyperlinků na chráněná díla, která jsou volně přístupná na jiné internetové stránce

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-466/12 Nils Svensson a další v. Retriever Sverige AB

Tak tomu je i v případě, kdy uživatelé internetu, kteří kliknou na odkaz, mají dojem, že se jim dílo zobrazuje na stránce, na které se nachází odkaz.

Novinové články napsané několika švédskými novináři byly volně zpřístupněny na internetové stránce Göteborgs-Posten. Švédská společnost Retriever Sverige provozuje internetovou stránku, na které jsou jejím zákazníkům poskytovány internetové hypertextové odkazy (hyperlinky) na články zveřejněné na jiných internetových stránkách, včetně internetové stránky Göteborgs-Posten.

Společnost Retriever Sverige však dotyčné novináře nepožádala o svolení k umístění hyperlinků na články zveřejněné na internetové stránce Göteborgs-Posten. Svea hovrätt (odvolací soud ve Svea, Švédsko) položil Soudnímu dvoru otázku, zda uvedení takových odkazů představuje sdělování veřejnosti ve smyslu unijního práva. V případě kladné odpovědi by umístění hyperlinků bylo možné pouze se svolením nositelů autorského práva. Unijní právo totiž stanoví, že autoři mají výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoli sdělení

svých děl veřejnosti.

Soudní dvůr má dle rozsudku za to, že uvedení hypertextových odkazů na chráněná díla představuje sdělování veřejnosti.

Takové sdělování veřejnosti je totiž definováno jako zpřístupnění díla veřejnosti takovým způsobem, že veřejnost může mít k těmto dílům přístup (i když této možnosti nevyužije). Kromě toho potenciální uživatelé stránky provozované společností Retriever Sverige lze považovat za veřejnost, neboť jejich počet je neurčený a dosti vysoký.

Soudní dvůr nicméně připomněl, že sdělování musí být určeno nové veřejnosti, to znamená veřejnosti, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení.

Podle Soudního dvora taková „nová veřejnost“ neexistuje v případě stránky provozované společností Retriever Sverige. Vzhledem k tomu, že díla nabízená na internetové stránce Göteborgs-Posten byla volně přístupná, uživatelé internetové stránky společnosti Retriever Sverige je třeba považovat za součást veřejnosti, kterou novináři brali v potaz již při udělení svolení ke zveřejnění článků na stránce Göteborgs-Posten. Toto zjištění není zpochybněno tím, že uživatelé internetu, kteří klik-

nou na odkaz, mají sice dojem, že se jim dílo zobrazuje na stránce společnosti Retriever Sverige, avšak toto dílo ve skutečnosti pochází ze stránky GöteborgsPosten.

Soudní dvůr na základě toho dospěl k závěru, že majitel takové internetové stránky, jako je internetová stránka společnosti Retriever Sverige, může bez svolení nositelů autorského práva odkázat prostřednictvím hyperlinků na chráněná díla, která jsou volně přístupná na jiné internetové stránce.

Jinak by tomu však bylo v případě, kdy by hyperlink umožňoval uživatelům internetové stránky, na které se tento odkaz nachází, obejít omezující opatření, která byla na stránce, na které se nachází chráněné dílo, přijata za účelem omezení přístupu veřejnosti k tomuto dílu pouze na předplatitele této stránky, neboť v tomto případě by uvedení uživatelé nebyli vzati nositeli autorského práva v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení.

Soudní dvůr konečně prohlásil, že členské státy nemohou poskytnout nositelům autorského práva větší ochranu tím, že rozšíří pojem „sdělování veřejnosti“. Mělo by to totiž za následek rozdíl v právních předpisech, a tudíž právní nejistotu, kdežto cílem dotčené směrnice je právě tyto problémy odstranit.

Územní monopol vyhrazený kolektivním správcům autorských práv není v rozporu s volným pohybem služeb.

Lázně, které svým zákazníkům zprostředkovávají pomocí přijímačů nacházejících se v jejich pokojích chráněná hudební díla, musí platit autorské odměny

Rozsudek ve věci C-351/12 OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. v. Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.

OSA je coby kolektivní správce autorských práv nositelem výlučného práva v České republice na výběr odměn jménem autorů za užívání jejich hudebních děl. Společnost Léčebné lázně Mariánské Lázně, která zajišťuje správu lázeňského zařízení, umístila na pokojích tohoto zařízení televizní a rozhlasové přijímače s cílem nabízet svým zákazníkům díla spravovaná OSA. Léčebné lázně však neuzavřely licenční smlouvu s OSA a odmítly mu hradit odměny z důvodu, že české právní předpisy dovolují zdravotnickým zařízením volně šířit chráněná díla.

OSA byl názoru, že vnitrostátní právní předpisy odporují unijní směrnici o autorských právech, a proto podal k českým soudům žalobu, kterou se domáhal, aby byla Léčebným lázním uložena povinnost uhradit odměnu za sdělování chráněných děl jejich zákazníkům.

Krajský soud v Plzni (Česká republika) se Soudního dvora dotázal, zda české právní předpisy, které stanoví vyluku z placení odměn pro zdravotnická zařízení, jsou v souladu se směrnicí, neboť tato směrnice takovouto vyluku nestanovuje. Český soud též zamýšlel zjistit, zda monopol, který má OSA v oblasti výběru odměn v České republice, je slučitelný s volným pohybem služeb a s právem hospodářské soutěže.

Soudní dvůr v rozsudku zaprvé uvedl, že lázeňské zařízení, které šíří chráněná díla pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů nacházejících se na pokojích jeho zákazníků, sděluje tato díla veřejnosti. K takovému sdělování je však nutné svolení autorů, kteří v zásadě musí přitohodnotou obdržet přiměřenou odměnu.

Soudní dvůr v této souvislosti uvedl, že směrnice neosvobozuje lázeňské zařízení od povinnosti platit odměnu, pokud svým zákazníkům šíří chráněná díla. Vyluka stanovená českými právními předpisy není tudíž v souladu se směrnicí.

Soudní dvůr zadruhé shledal, že územní monopol vyhrazený OSA představuje

omezení volného pohybu služeb, neboť uživatelům chráněných děl neumožňuje využívat služeb kolektivních správců z jiných členských států. Soudní dvůr však zdůraznil, že toto omezení je odůvodněné, neboť uvedený systém je přiměřený a nezbytný pro dosažení cíle efektivní správy práv duševního vlastnictví. Za současného stavu unijního práva totiž neexistují jiné metody, které by umožňovaly dosáhnout stejné úrovně ochrany autorských práv. Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že monopol, který české právní předpisy přiznávají OSA, je slučitelný s volným pohybem služeb.

Soudní dvůr však podotkl, že skutečnost, že vnitrostátní kolektivní správce autorských práv požaduje sazby, které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, nebo vyžaduje přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění, je známkou zneužití dominantního postavení. Českému soudu však přísluší ověřit, zda se v této věci o takovouto situaci jedná.

Zdroj. Tisková zpráva č. 23/14 Soudního dvora EU

Výše poplatku za pořízení soukromých rozmnoženin autorského díla nemůže zohledňovat neoprávněné rozmnožení

Rozsudek ve věci C-435/12 ACI Adam BV a další v. Stichting de Thuiskopie, Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding.

Směrnice o harmonizaci určitých aspektů autorského práva dovoluje členským státům stanovit výjimku z výlučného práva majitelů autorských práv a práv s nimi souvisejících na rozmnožování, aby mohly být pořízeny rozmnoženiny pro soukromou potřebu (tzv. výjimka pro soukromé rozmnožování). Uvedená směrnice dále stanoví, že členské státy, které se rozhodnou takovou výjimku zavést ve svém vnitrostátním právu, jsou povinny stanovit úhradu „spravedlivé odměny“ majitelům autorských práv jako přiměřenou náhradu za užití jejich chráněných děl nebo jiných předmětů ochrany.

ACI Adam a další jsou dovozci či výrobci nenahranych nosičů dat, jako jsou CD a CD-R. Podle nizozemských právních předpisů musí tyto společnosti hradit poplatky za soukromé rozmnožování nadací Stichting de Thuiskopie. Výši tohoto poplatku stanovuje jiná nadace „SONT“.

ACI Adam a další mají za to, že nadace SONT neměla při stanovení výše poplatku brát v úvahu újmu, která mohla vzniknout majitelům autorských práv v důsledku rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje.

Za těchto okolností se Hoge Raad der Nederlanden (Kasační soud, Nizozemsko) rozhodl dotázat Soudního dvora.

Soudní dvůr v rozsudku zdůrazňuje, že pokud by členské státy měly možnost

volby přijmout právní předpisy, které mimo jiné dovolují pořízení soukromých rozmnoženin

z neoprávněného zdroje, následkem toho by zcela zjevně byl zásah do řádného fungování vnitřního trhu. Stejně tak cíle náležité podpory šíření kultury nesmí být dosaženo na úkor důsledné ochrany autorských práv

Soudní dvůr proto rozhodl, že vnitrostátní právní předpisy, které nečiní žádný rozdíl mezi soukromými rozmnoženinami pořízenými z oprávněných zdrojů a rozmnoženinami pořízenými z nedovolených zdrojů nelze tolerovat. Kdyby se totiž připustilo, že takové soukromé rozmnožování mohou být pořízeny z neoprávněného zdroje, podporovalo by to oběh padělaných děl nebo nedovolených napodobenin, čímž by se zákonitě snížil objem prodeje nebo jiných zákonných transakcí souvisejících s autorskými díly, což by bylo v rozporu s běžným způsobem užití uvedených děl. Kromě toho by uplatnění takových vnitrostátních právních předpisů mohlo způsobit nepřiměřenou újmu majitelům autorských práv.

Soudní dvůr mimoto připomněl, že přísluší členskému státu, který dal svolení k soukromému rozmnožování, aby zajistil jeho řádné uplatňování a omezil úkony, ke kterým nebylo nositeli práv uděleno svolení.

Vnitrostátní právní předpisy, které nečiní rozdíl mezi oprávněnými a neoprávněnými soukromými rozmnoženinami, přitom nejsou s to zajistit řádné uplatňování výjimky pro soukromé rozmnožování. Skutečnost, že neexistuje žádný technologický

prostředek použitelný k boji proti pořízení neoprávněných soukromých rozmnoženin, tento závěr nemůže zpochybnit. Systém poplatku musí navíc zajišťovat přiměřenou rovnováhu mezi právy a zájmy autorů (jakožto osob majících nárok na spravedlivou odměnu) a právy a zájmy uživatelů předmětů ochrany.

Systém poplatku za soukromé rozmnožování, který při výpočtu spravedlivé odměny náležející oprávněným osobám nerozlišuje mezi oprávněností a neoprávněností zdroje, z něhož byla soukromá rozmnoženina pořízena, přitom tuto přiměřenou rovnováhu nerespektuje.

V takovémto systému se totiž vzniklá újma, a tudíž výše spravedlivé odměny náležející oprávněným osobám, podle Soudního dvora vypočítává na základě kritéria újmy vzniklé autorům v důsledku jak soukromých rozmnoženin pořízených z oprávněného zdroje, tak rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje. Takto vypočtená částka se následně promítne do ceny, kterou uživatelé předmětů autorskopravní ochrany zaplatí v okamžiku, kdy jsou jim vybavení, přístroje a nosiče umožňující pořízení soukromých rozmnoženin dány k dispozici.

Podle Soudního dvora jsou tak nepřímo penalizováni všichni uživatelé, neboť nutné přispívají na náhradu újmy vzniklé v důsledku soukromých rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje. Uživatelé jsou tudíž nuceni nést nezadbatelnou dodatečnou zátěž, aby mohli pořizovat soukromé rozmnoženiny.

Zdroj. Tisková zpráva č. 58/14 Soudního dvora EU

Poskytovatel internetového připojení lze nařídit, aby svým klientům zablokoval přístup k webovým stránkám, které porušují autorské právo

Takový soudní příkaz a jeho výkon musí nicméně zajistit spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými základními právy

Rozsudek ve věci C-314/12
UPC Telekabel Wien GmbH v.
Constantin Film Verleih GmbH a
Wega Filmproduktionsgesellschaft
mbH

Constantin Film Verleih, německá společnost, která je nositelkou práv zejména k filmům „Viking Vicky“ a „Symptom Pandorum“, a dále společnost Wega Filmproduktionsgesellschaft, rakouská společnost a nositelka práv k filmu „Bílá stuha“, zjistily, že jejich filmy lze bez jejich souhlasu sledovat a dokonce i stahovat z webových stránek „kino.to“.

Na návrh těchto dvou společností zakázaly rakouské soudy společnosti UPC Telekabel Wien, poskytovateli internetového připojení se sídlem v Rakousku, poskytovat svým klientům přístup k těmto webovým stránkám. Společnost UPC Telekabel je toho názoru, že vůči ní nelze takový soudní příkaz vydat. V rozhodné době totiž neměla žádný obchodní vztah k provozovatelům webových stránek kino.to a ani se nikdy neprokázalo, že by její zákazníci jednali protiprávně. UPC Telekabel také tvrdí, že každé z případných blokačních opatření lze technicky obejít. Nakonec dodává, že některá z těchto opatření jsou nadměrně nákladná. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko), jemuž byl spor předložen v posledním stupni, žádá Soudní dvůr o výklad unijní směrnice o autorských právech⁴, jakož i základních práv zakotvených unijním právem. Směrnice upravuje možnost nositelů práv požádat o vydání soudního příkazu vůči zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování jejich práv⁵. Společnost UPC Telekabel má za to, že ji nelze považovat za zprostředkovatele v tomto smyslu. V rozsudku vydaném dnešního dne Soudní dvůr odpovídá, že osoba, která na webových stránkách zpřístupňuje předměty požívající autorskoprávní ochrany bez souhlasu nositele práv, využívá služeb společnosti, která

poskytuje internetové připojení těm osobám, které si tyto předměty prohlížejí. Takový poskytovatel internetového připojení, jako je společnost UPC Telekabel, která umožňuje svým klientům přístup k předmětům požívajícím autorskoprávní ochrany, které jsou zveřejňovány na internetu třetí stranou, je zprostředkovatelem, jehož služby jsou využívány k porušování autorského práva. Soudní dvůr v tomto ohledu zdůrazňuje, že směrnice, jejímž účelem je zaručit nositelům práv vysokou ochranu, nevyžaduje zvláštní vztah mezi osobou porušující autorské právo a zprostředkovatelem, vůči němuž lze vydat soudní příkaz. Stejně tak není nutné prokázat, že klienti poskytovatele internetového připojení skutečně sledují předměty autorskoprávní ochrany zpřístupněné na webových stránkách třetí strany, neboť směrnice vyžaduje, aby opatření, která musí členské státy přijmout k dosažení souladu s touto směrnicí, měla za cíl nejen ukončení porušování autorského práva a práv s ním souvisejících, ale také předcházení jejich porušování. Oberster Gerichtshof si dále přeje vědět, zda základní práva uznaná na unijní úrovni brání tomu, aby vnitrostátní soud prostřednictvím soudního příkazu zakázal poskytovateli internetového připojení poskytovat svým zákazníkům přístup k webovým stránkám, na nichž jsou online zpřístupňovány předměty ochrany bez souhlasu nositelů práv, pokud tento soudní příkaz neupřesňuje, jaká opatření musí tento poskytovatel připojení přijmout, a pokud tento poskytovatel může uniknout sankcím postihujícím porušení uvedeného příkazu prokázáním toho, že již přijal všechna opatření, jež po něm lze rozumně požadovat. V této souvislosti Soudní dvůr uvádí, že v rámci takového soudního příkazu kolidují autorská práva a práva s nimi související (která jsou součástí práva duševního vlastnictví) především se svobodou podnikání, které požívají hospodářské

subjekty (jako jsou poskytovatelé internetového připojení), jakož i právem uživatelů internetu na informace. V případě kolize několika základních práv musí přítom členské státy dbát na to, aby vycházely z výkladu unijního práva a vlastních právních předpisů, který umožňuje zajistit spravedlivou rovnováhu mezi těmito základními právy. Pokud jde konkrétně o právo na svobodu podnikání poskytovatele internetového připojení, má Soudní dvůr za to, že uvedený soudní příkaz podle všeho nezasahuje do samotné podstaty tohoto práva, jelikož ponechává určené konkrétní opatření, jež mají být přijata k dosažení sledovaného výsledku, na volbě adresáta. Ten, jemuž je soudní příkaz určen, si může zvolit taková opatření, která nejlépe odpovídají jemu dostupným zdrojům a možnostem a jsou slučitelná s ostatními povinnostmi a výzvami, s nimiž se musí vypořádávat při výkonu činnosti, a která mu umožňují zprostit se odpovědnosti prokázáním toho, že přijal všechna opatření, která po něm lze rozumně požadovat. Soudní dvůr proto shledává, že dotčená základní práva takovému soudnímu příkazu nebrání za dvou podmínek, a to, že opatření přijatá poskytovatelem internetového připojení zbytečně nezbavují uživatele možnosti využít oprávněného přístupu k dostupným informacím⁶ a vedou k zabránění nebo alespoň ke ztížení a skutečnému odrazování uživatelů internetu od prohlížení předmětů autorskoprávní ochrany, které byly na internetu zpřístupněny neoprávněně a za porušení práv duševního vlastnictví⁷. Soudní dvůr upřesňuje, že uživatelé internetu, stejně jako poskytovatel internetového připojení, musí mít možnost uplatnit svá práva u soudu. Splnění těchto podmínek pak musí ověřit vnitrostátní orgány a soudy.

Zdroj : Tisková zpráva č. 38/14
Soudního dvora EU

Směrnice umožňuje posoudit oprávněný zájem dané osoby spočívající v ochraně majetku, zdraví a života této osoby a její rodiny

Na obrazový záznam pořízený prostřednictvím kamerového systému nainstalovaného osobou na jejím rodinném domě a zabírajícího veřejné prostranství se vztahuje směrnice o ochraně osobních údajů

Rozsudek ve věci C-212/13
František Ryneš v. Úřad pro ochranu osobních údajů

Směrnice o ochraně osobních údajů dovoluje zpracování osobních údajů v zásadě jen, pokud subjekt údajů udělil souhlas. Nevztahuje se však na zpracování osobních údajů prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností.

Na F. Ryneše a jeho rodinu opakovaně útočila neznámá osoba a několikrát došlo k rozbití oken jejich rodinného domu. V reakci na tyto útoky nainstaloval F. Ryneš na dům své rodiny kamerový systém, který snímá vstup do tohoto domu, veřejnou ulici a vstup do protějšího domu.

V noci z 6. na 7. října 2007 bylo rozbito okno tohoto domu výstřelem z praku. Díky záznamům z kamerového systému předaným policii se podařilo identifikovat dvě podezřelé osoby, vůči kterým bylo zahájeno trestní stíhání.

Jeden z podezřelých ovšem zpochybnil před Úřadem pro ochranu osobních údajů zákonnost zpracování údajů zaznamenaných kamerovým systémem F. Ryneše.

Úřad shledal, že F. Ryneš skutečně porušil předpisy na úseku ochrany osobních údajů a uložil mu pokutu. Úřad v této souvislosti poukázal mimo jiné na to, že údaje podezřelého byly v okamžiku, kdy se nacházel na veřejném prostranství, tj. v části ulice nacházející se před domem F. Ryneše, zaznamenány bez jeho souhlasu.

Nejvyšší správní soud (Česká republika), který ve sporu mezi F. Rynešem a Úřadem rozhoduje o kasační stížnosti, se

táže Soudního dvora, zda záznam pořízený F. Rynešem za účelem ochrany jeho života, zdraví a majetku (tj. zaznamenání osobních údajů jednotlivců útočících na jeho dům z veřejné ulice) nepředstavuje zpracování údajů, na které se směrnice nevztahuje, protože jde o záznam provedený fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností.

V rozsudku Soudní dvůr zaprvé připomíná, že pojem „osobní údaje“ ve smyslu směrnice zahrnuje všechny informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě.

Identifikovatelnou osobou se rozumí osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména s odkazem na jeden či více zvláštních prvků její fyzické identity. Obraz osoby zaznamenaný prostřednictvím kamery tudíž představuje osobní údaj, neboť umožňuje identifikovat subjekt údajů.

Stejně tak se tato směrnice vztahuje na dohled pomocí videokamer sestávající ze zaznamenávání a ukládání osobních údajů, jelikož takový dohled představuje automatizované zpracování těchto údajů.

Zadruhé Soudní dvůr konstatuje, že výjimka stanovená směrnicí pro zpracování údajů prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností musí být vykládána striktně.

Z toho důvodu nelze provozování kamerového systému, který zabírá veřejné prostranství, a je tudíž zaměřen mimo soukromou sféru osoby zpracovávající údaje, považovat za „výlučně osobní či domácí činnost“.

Při uplatňování směrnice zároveň nesmí vnitrostátní soud ztrácet ze zřetele, že její ustanovení umožňují zohlednit oprávněný zájem správce spočívající v ochraně majetku, zdraví a života tohoto správce a jeho rodiny.

Konkrétně lze zaprvé osobní údaje zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů mimo jiné tehdy, když je jejich zpracování nezbytné pro uskutečnění oprávněných zájmů správce.

Zadruhé nemusí být určitá osoba informována o zpracování svých údajů tehdy, není-li její informování možné nebo by vyžadovalo neúměrné úsilí.

Zatřetí mohou členské státy omezit rozsah povinností a práv stanovených směrnicí, pokud je toto omezení nezbytné pro zajištění předcházení trestným činům a jejich vyšetřování, odhalování a stíhání nebo ochrany práv a svobod druhých.

Zdroj :

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 175/14

Soudního dvora EU

Členský stát může knihovnám povolit, aby bez souhlasu nositelů práv digitalizovaly některé knihy ze svých sbírek, aby je mohly nabízet na místech pro četbu elektronických knih

Rozsudek ve věci C-117/13 Technische Universität Darmstadt v. Eugen Ulmer KG

Podle směrnice o autor-
ském právu mají autoři
výlučné právo udělit svolení
k rozmnožování svých děl a
jejich sdělování veřejnosti
nebo toto rozmnožování a
sdělování zakázat. Směrnice
však členským státům
umožňuje stanovit určité
výjimky z tohoto práva nebo
jeho omezení. Taková mož-
nost existuje mimo jiné v
případě veřejně přístupných
knihoven, které díla ze
svých sbírek zpřístupňují
uživatelům prostřednictvím
k tomu určených zařízení
pro účely výzkumu nebo
soukromého studia.

Bundesgerichtshof
(německý Spolkový soudní
dvůr) žádá v projednávané
věci Soudní dvůr, aby
upřesnil rozsah této mož-
nosti, kterou Německo vyu-
žilo.

Bundesgerichtshof musí
rozhodnout spor mezi tech-
nickou univerzitou v Da-
rmstadtu (Technische Uni-
versität Darmstadt) a ně-
meckým nakladatelstvím
Eugen Ulmer KG.

Univerzitní knihovna zdigi-
talizovala knihu vydanou
společností Eugen Ulmer a
poté ji nabízela na místech
pro četbu elektronických
knih. Odmítla nabídku na-
kladatelství na zakoupení
učebnic, které toto nakla-
datelství vydává (mezi ně
patří dotčená kniha), a je-
jich užívání ve formě elek-

tronických knih („e-knihy“).

Společnost Eugen Ulmer se
snaží univerzitě zabránit v
digitalizaci dotčené knihy a
přeje si, aby uživatelé kni-
hovny nemohli z míst pro
četbu elektronických knih
knihu tisknout nebo ji uklá-
dat na USB klíč, anebo od-
nášet tyto rozmnoženiny z
knihovny.

V rozsudku Soudní dvůr
nejprve prohlásil, že i když
nositel práv nabídne kni-
hovně, aby za přiměřených
podmínek uzavřeli licenční
smlouvy o užívání jeho díla,
knihovna se může dovolá-
vat výjimky pro specializo-
vaná zařízení, neboť v opač-
ném případě by nemohla
naplňovat svůj základní
účel a sloužit veřejnému
zájmu souvisejícímu s pod-
porou výzkumu a soukro-
mého studia.

Soudní dvůr dále rozhodl,
že směrnice nebrání tomu,
aby členské státy poskytly
knihovnám právo digitalizo-
vat díla z jejich sbírek, uká-
že-li se nezbytné zpřístupnit
tato díla jednotlivcům pro-
střednictvím k tomu urče-
ných zařízení pro účely vý-
zkumu nebo soukromého
studia.

Právo knihoven sdělovat
prostřednictvím k tomu
určených zařízení díla, kte-
rá mají ve svých sbírkách,
by totiž mohlo být zbaveno
velké části své podstaty, či
dokonce užitečného účin-
ku, pokud by tyto knihovny
neměly akcesorické právo
dotyčná díla digitalizovat.

Soudní dvůr naproti tomu
prohlásil, že toto právo na
sdělování, které mohou mít
veřejně přístupné

knihovny, nemůže jednotliv-
cům umožnit, aby ze speci-
álních zařízení tiskli díla na
papír nebo je ukládali na
USB klíč. Tisk díla na papír
nebo jeho ukládání na USB
klíč jsou totiž úkony

rozmnožování, neboť jejich
cílem je vytvořit novou roz-
množeninu digitální roz-
množeniny

zpřístupněné jednotlivcům.
Takové úkony rozmnožová-
ní nejsou nezbytné pro sdě-
lování díla

uživatelům prostřednictvím
k tomu určených zařízení, a
nevztahuje se na ně tedy
právo na sdělování pro-
střednictvím k tomu urče-
ných zařízení, zvláště jsou-li
uskutečňovány jednotlivci,
a nikoliv samotnou knihov-
nou.

Soudní dvůr však dodal, že
členské státy mohou v me-
zích a za podmínek stano-
vených směrnici stanovit
výjimku z výlučného práva
nositelů práv na rozmnožo-
vání nebo jeho omezení a
umožnit tak uživatelům
knihovny tisknout díla na
papír nebo je ukládat na
USB klíč ze speciálních zaří-
zení.

K tomu je zejména nutné,
aby byla nositelům práv
zaplácena spravedlivá od-
měna.

Zdroj: TISKOVÁ ZPRÁVA č.
124/14 Soudního dvora EU

**Členské státy
mohou v
určitých
mezích a za
určitých
podmínek,
mezi něž patří
zaplacení
spravedlivé
odměny
nositelům
práv, povolit
uživatelům
tisk knih,
které
zdigitalizovala
knihovna, na
papír nebo
jejich
ukládání na
USB klíč**

Když parodie přenáší diskriminační sdělení, může se nositel práv k parodovanému dílu domáhat toho, aby dané dílo nebylo s tímto poselstvím spojováno

Rozsudek ve věci C-201/13 Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW v. Helena Vandersteen a další

Směrnice o autorském právu stanoví, že autoři mají výlučné právo udělit svolení k rozmnožování svých děl a k jejich sdělování veřejnosti. Členské státy však mohou dovolit užití díla pro účely karikatury, parodie nebo parafráze či pastiše bez svolení autora.

Johan Deckmyn, člen Vlaams Belang (vlámské politické strany), rozdával na novoroční recepci pořádané městem Gent kalendáře na rok 2011. Na úvodní straně těchto kalendářů byla otištěna kresba, která se podobala kresbě z obálky komiksového sešitu Suske en Wiske vytvořeného Willym Vandersteenem v roce 1961 a nazvaného „De Wilde Weldoener“ (v doslovném překladu „Divoký dobrodinec“).

Na původní kresbě byla nakreslená jedna z hlavních postav seriálu oděna do bílé tuniky a obklopena osobami, které se snažily sbírat mince, jež házela kolem sebe. Na kresbě zdobí kalendáře J. Deckmyna byla tato postava nahrazena starostou Gentu a osoby sbírající mince byly zahaleny do burek a měly tmavou pleť.

Několik dědiců W. Vandersteena a další nositelé práv k tomuto komiksovému seriálu měli za to, že tato kresba a její sdělování veřejnosti porušuje jejich autorská práva, a proto podali proti J. Deckmynovi a Vrijheidsfonds (organizaci financující Vlaams Belang) žalobu. Před belgickými soudy J. Deckmyn a Vrijheidsfonds tvrdili, že dotčená kresba před-

stavuje politickou karikaturu, a tudíž parodii, takže je třeba uplatnit výjimku, kterou směrnice stanoví pro tento druh děl. Dědici W. Vandersteena a další nositelé práv se naopak domnívají, že parodie by měla sama být originální, což v projednávaném případě zjevně není. Dotčené kresbě navíc vytýkají, že přenáší diskriminační sdělení.

Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu), ke kterému bylo podáno odvolání, žádá Soudní dvůr, aby upřesnil podmínky, které musí dílo splňovat, aby mohlo být označeno za parodii.

V rozsudku Soudní dvůr zaprvé připomíná, že pojem „parodie“ musí být definován v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce a s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům, které sleduje směrnice. V této souvislosti poukazuje

Soudní dvůr na to, že v běžném jazyce podstatné znaky parodie jsou, že připomíná existující dílo, a přitom se od něj zřetelně liší, a zároveň je komická nebo ironická.

Parodie naproti tomu nemusí vykazovat původní osobitost jinak než skrze zřetelné odlišnosti od parodovaného původního díla. Není ani nezbytné, aby byla připisována jinému autorovi než samotnému autorovi původního díla, ani aby se týkala původního díla či aby uváděla zdroj parodovaného díla.

Zadruhé Soudní dvůr zdůrazňuje, že uplatnění směrnici zavedené výjimky pro parodii musí respektovat přiměřenou rovnováhu mezi zájmy a právy autorů a dalších nosi-

telů práv na straně jedné a svobodou projevu osoby, která chce této výjimky využít, na straně druhé. V tomto kontextu

Soudní dvůr konstatuje, že pokud parodie přenáší diskriminační sdělení (například tím, že obyčejné postavy nahradí osobami zahalenými v burce a osobami tmavé pleti), mají nositelé práv k parodovanému dílu v zásadě legitimní zájem na tom, aby jejich dílo nebylo s takovým sdělením spojováno.

Belgický soud musí nyní s přihlédnutím ke všem okolnostem případu posoudit, zda uplatnění výjimky pro parodii respektuje přiměřenou rovnováhu mezi protichůdnými zájmy dotčených osob.

Zdroj :

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 113/14 Soudního dvora EU

Jedinými podstatnými znaky parodie jsou to, že připomíná existující dílo, od kterého se musí zřetelně lišit, a že je komická nebo ironická.

Uspořádala:

JUDr. Helena Chaloupková, advokátka

Sídlo :

Na Kozačce 7/ 1289

120 00 Praha 2 Vinohrady

Telefon: +420 222511745

Fax: +420 224947233

E-mail: advokati@helenachaloupkova.cz

www.helenachaloupkova.cz